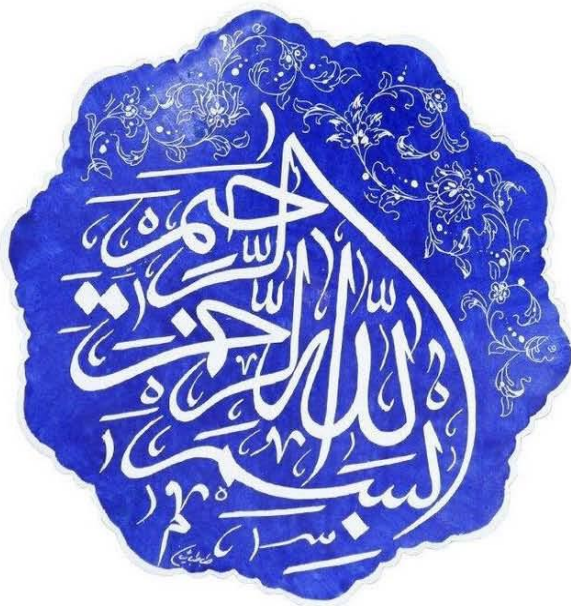

د کونړ (کنړ) کلي والي وداني او وروستي زلزله

ليکوال: ډاکټر معمار حشمت الله اتمر
پيڅليک: وړی / لمريز کال ۱۴۰۷

Ketabton.com

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

ليکي پوهه:

سرليک: د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
ليکوال: ډاکټر معمار حشمت الله ،، اتمر ،،

اېډيټور:

د پڅېندنې ډيزان: ډاکټر معمار حشمت الله ،، اتمر ،،

خپرنډوی:

چاپشمبر: ۲۰

چاپ نېټه: وږی / کال ۱۴۰۷

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له ليکوال او خپرنډوی سره خوندي دي، بې اخځ بنووني
ترې د گټې اخيستنې اجازه نه شته.

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

لړليک

سرليک	چوپړی
پښتۍ	۱
بسم الله الرحمن الرحيم	۲
ليکي پوهه:	۳
لړليک	۴
تران (پيل، شروع، برید)	۵
د يادښتونو له پاره:	۷
د کونړ ولايت:	۸
د کونړ معماري:	۹
د معمارۍ بڼه ټکي:	۲۰
د معمارۍ وران (بد، خراب) ټکي:	۳۵
د پای خبرې:	۶۸
سر چينه:	۷۱
د چاپ شويو کتابونو لست	۷۲
د کار لاندې کتابونو لست	۷۸
د وخت او امکان په صورت کې	۷۹
د پښتۍ څټ	۸۰

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

تران (پیل، شروع، برید):

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پایه ستاينه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چې د وجود ماني
او کاینات يې د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي
ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ کړل.
هغه د ذات پوهه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پيدايښت
يوه حتمي لامل دی.

عظمت، د ټولي نړۍ موجوديت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسيدو
جوهر په يوه والي کې د اعتراف، تباهي او بي وسي يوه له لوړو وسيلو
څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل مي وغوښتل د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزلې
تر عنوان لاندې کتاب وليکم او د خپلو کتابونو مينوالو او لوستونکو
سره يې گډ (شریک) کړم.

زما د کتابونو مېنه وال يوازي معماران او انجنيران نه دي، او نه بايد
اوسي، نوڅکه غواړم ورځ په ورځ په خپلو ليکونو کې توپير راوړم
چې د هرې څانگې مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما ډېته اړ کړي
چې ليکنې مي توپير و لري او هم به مي مينه وال ډېر شي.

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو موږ له تا
پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پېژنو.
زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور
نڅښه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپيڅلو بنده گانو څخه مو و
بولي.

- له ټولو دوستانو او ملګرو نه چې ما ته یې د سیمې نه مستند
انځورونه رالېږلي دي نړۍ مننه، همدا راز ټولو ته د بڼې
روغتیا او اوږد عمر دعاوې کوم.
- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر
درنښت هېله کوم چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې
کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره ګډ (شریکه) کړي.

Whatsapp: 0093799376998

په درنښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

د يادښتونو له پاره:

- ۱-
- ۲-
- ۳-
- ۴-
- ۵-
- ۶-
- ۷-
- ۸-
- ۹-
- ۱۰-

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

د کونړ ولايت:

کونړ ولايت د هېواد يو د ۳۴ ولايتونو څخه دی، چي هېواد په شمال ختيځ کې پروت او د پاکستان هېواد سره گډه پوله لري، د دې ولايت مرکز اسدآباد (اسعد آباد) دی.

د کونړ ولايت نقشه (نقشه)

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ معماري:

د کونړ معماري لکه نورو ولايتونو په څېر ډېره ساده اوکلي والي ده، ودانيز توکي (ساختماني مواد) يې خټه، ډبره (تيزه)، شړ او لرگي دي. ډېری ودانۍ يې کلا او د کلا دېوالونه نه لري، دا ودانۍ د غونډيو د پاسه جوړې شوې او په سيمې کې نږدې خپل او خپلوان سره په جلا ودانيو کې ژوند کوي، خو په اوارو (هموارو) سيمو کې د پخسو بنکلي کلا گانې هم شتون لري.

دا ودانۍ يوه پورې، دوي پورې او درې پورې جوړې شوې دي او په جگو غونډيو کې تر سترگوکېږي چې د نم او رطوبت نه لرې او همدا راز کولای شوو د ډېرو لرې ځايونو نه، هغه وگورو.

دا ودانۍ په ژمي کې د بڼه لمر او رڼا څخه او په دوبي کې د طبعي هوا د جريان نه برخمنې دي.

کوټې ډېری مخ پر لمر او تر مخه يې بالکينونه او برنډې (تراس) تر سترگو کېږي چې د ناستې، کالي وچولو او د طبعت ليد له پاره ترې کار اخيستل کېږي.

دا برنډې ډېری په دوېم او درېم پوړونو کې تر سترگو کېږي چې سرونه يې پوښلي او د لرگيو ستنو (پايو) په ذريعه کلکې شوې او مخې يې خلاصې دي.

په يوې ودانۍ کې څو کوټې شتون لري او په لاندې پوړ چې د تاکوۍ او يا تهکوۍ په نوم يادېږي د څارويو د پاره ترې گټه اخيستل کېږي، ځينې کوټې کوشنۍ او ځينې يې لويې دي، د لويو کوټو په منځ کې د لرگيو ستنې يا پايې هم په کې شتون لري.

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د دې ودانيو دېوالونه د ډبرو، پخسي نه جوړې شوي او په چتونو کې يې لرگي کارول شوي دي، چې دا لرگي د نږدې غرونو او غونډيوڅخه راوړل شوي او بيا په ودانيو کې، کارول شوي دي.

دروازې، کړکۍ او ستنې ټولې د نښترو (ارچې) لرگير څخه دي چې په ډبرې ودانيو کې تر سترگو کېږي، خو د کړکيو او دروازو پر مخ کوم خاص د غوړ رنګ (رنګ روغني) څخه کار نه دی اخيستل شوی او په طبعي ډول (حالت کې) ترې کار اخيستل کېږي.

د بښت (تهداب) سنگ کارۍ يې دومره ژوره نه ده، همدا راز دا سنگ کاري کومه مساله (مسالحي) نه لري او ډبرې يې د بنويو سيند (سين) او غونډيو ډبرو نه کار اخيستل شوی کوم چې په نږدې سيمو کې په ډبرې اندازه شتون لري، خو په ځينو سنگ کاريو کې لرگي هم تر سترگو کېږي. دا ډبرې ډبرې يې کوشنۍ، غيرې منځمې او خورا بنويي دي کومې چې د ودانيو چارو د پاره ناسمې (نامناسبې) دي.

د سنگ کاريو د پاسه بيا د پخسو دېوالونه ښکاري او په دېوالونو کې د لرگي کړکۍ د خونو د رڼا او لمر ننوتو د پاره ايښودل شوې دي. په چتونو کې گرد (ګول) لرگي يا دستک اچول شوي او د پاسه يې لهارې او په ځينو سيمو کې د دستک د پاسه کوشنې لرگي اولښتې هم تر سترگو کېږي چې د هغو د پاسه شر او ځيني سيميز وايښه هم اچول شوي دي او بيا وروسته د خاورو اخېر او يا کاه گل شوي دي. د بامونو ميل يا ميلان (شيب، سلوپ) يوازې او مخې خوا ته ايستل شوی او بامونه ټول د لرگيو ناوې لري.

د ودانيو په مخه يا ليد کې کوم اخېر او همدا راز په ډبرو کار يا سنگ کارۍ کې يې هنگاف هم نه په سترگو کېږي، د خونو د ننه يې اخيېر او ځينو ودانيو کې پر سېره پر اخير د سپينو خاورو (ګل سفيد) رنګ هم په

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

ښکاره توګه تر سره کېږي چې د اخترانو او یا نورو مناسباتو په موخه دا سپین رنګ تازه کېږي.

ځایي معماري د کلونو راهیسې د سیمې نه پیل شوې او د سیمیزو خلکو په ملتیا سره مخته تللې او روانه ده، په دې معمارۍ کې ځایي خلک ونډه لري او د یوه نسل نه بل نسل ته د میراث په توګه پاتې شوي ده.

د کونړ ولایت وروستۍ زلزلې ودانیو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستی زلزله
.....

د معمارۍ بڼه ټکي:

د کونړ (کنړ) په معمارۍ کې لکه د هېواد په نورو سیمو کې بڼه ټکي په پام کې نیول شوي او کېدای په راتلونکې کې هم په کونړ او د هېواد په نورو سیمو کې په پراخه توګه په پام کې ونیول شي. د بېلګې په توګه:

۱- د ودانۍ د ځای ټاکنه (انتخاب) کوم چې د خاورینو او ډبرینو غونډیو په لمنو، په پام کې نیول شوي دي، د دې ټاکنې په پایله کې اوسېدونکي د اضافه ځمکې اخیستنې، نم څخه په امان او د کور اضافه مصرف یا استفاده شوی اوبه هم د کوشنیو لښتیو په ذریعه د کور نه د باندې او لاندې لویو لښتیو ته لېږدول کېږي.

۲- دا ودانۍ مخ پر لمر په پام کې نیول شوي او په ژمي کې د تودلو د پاره په لرګیو او نورو سوند موادو کې سپما راولي.

۳- دا ودانۍ بڼه لیدلري او کورنۍ کولای شي لاندې کروندې تر سترګو، وڅاري او د طبیعت څخه خوند واخلي، ماشومان، څاروي او کورني مرغان کولای شي په آسانه توګه بېرته خپله لاره و مومي.

۴- دا ودانۍ د سیمې پیدایښت ودانیز توکو (موادو) څخه جوړې شوي او د ودانولو د پاره یې ډېرو پیسو ته اړتیا نه شته.

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

۵- دا ودانۍ د کلي او يا نږدو سيمو د خټګرو په مرسته جوړې شوي او
د کلي عام خلک يو د بل سره د جوړولو په چارو کې ونډه اخيستي ده.

۶- دا ودانۍ په لږ ځای کې څو پوره جوړې شوې دي.

۷- د هرې ودانۍ په دوېم او درېيم پوړونو کې برنډې يا تراسونه لري
چې د اړتيا په وخت کې ترې کار اخيستل کېږي.

۸- د ودانيو بامونه اوار (هموار) دي چې ځيني وختونه د دوبي په موسم
کې د ويده کېدو او ترکاريو وچولو له پاره ترې ګټه اخيستل کېږي.

۹- اوار بامونه د نورو بامونو په پرتله خورا ډېر ولاړ (عمودي) بار وړتيا
او په زلزلې کې تر نورو بامونو غوره دي.

۱۰- دا بامونه په کال کې يو ځل او د مني په موسم کې اخېر کېږي چې
په اخېر کې د غټو بوسو نه کار اخيستل کېږي.

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستی زلزله

د کونړ ولايت وروستی زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

د معمارۍ وران (بد، خراب) ټکي:

- ۱- د تهدابونو نه ژورتيا
- ۲- د لاندې پور يوه خوا يې اوچته او بله خوا يې لينده ده
- ۳- په سنگ کاريو او يا ډبرو کارونو کې د گردو اوبښويو ډبرو يا تپرو نه کار اخيسته
- ۴- په سنگ کاريو کې د بافت نه په پام کې نيونه
- ۵- په سنگ کاريو کې د بېلا بېلو (د غره او سيند) کانو نه کار اخيسته
- ۶- په سنگ کاريو کې د مسالي (مصالج) نه شتون
- ۷- په سنگ کارۍ کې د لرگيو څخه کار اخيسته، ځکه دا لرگي کېدای شي د باران او لمېدو په صورت کې لامده او حجم يې ډېر او د وچېدو په وخت کې وچ او حجم يې لږ شي، چې دا په خپله دېوال د انقباض او انبساط سبب گرځي.
- ۸- د پخسي دېوالونه د پخسي د اصولو نه پرته جوړونه د بېلگې په توگه:
 - د دېوال سور يا بر په پام کې نه نيونه
 - د پخسي د يوه کتار د درز د پاسه د ډبرو نه ايښودنه او پخسي ته دوام ورکونه
 - د پخسي دېوال په يوې اندازې پورته کونه (جگونه)
 - د پخسي د کلکوالي، نه ټسټ کونه
 - د پخسي د پاره د هرې خواوړې کارونه
 - په پخسي کې د بې تجربو کسانو نه، کار اخيسته
- ۹- د پخسي دېوال د پاسه د ډبرو يا د تپرو دېوالونو جوړول
- ۱۰- د لرگيو د بېلابېلو (مختلفو) قطرونو نه کار اخيسته
- ۱۱- د چټ لرگيو د يوې ثابتې اندازې په پام کې نه نيونه
- ۱۲- د دېوالونو د پاسه تر پايه پورې د چټ د لرگيو، نه ايښودنه

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستی زلزله
.....

- ۱۳- د لرگيو څوکي کوم چي د دېوالونه د پاسه دي د ضروري موادو لکه، سوځېدلي موبلاين (موبلايل) او يا تورو تېلو نه غوړونه
- ۱۴- د بامونو ناوې د وادنيو مخي ته پرېښودنه
- ۱۵- د ځمکي ټپک نه په پام کي نيونه
- ۱۶- د کوټو د برونو(سورونو، عرضونو) د انجنيرۍ د اصولو، نه په پام کي نيونه
- ۱۷- د بام د وزنونو ډېرېدل، د هر اخېره سره
- ۱۸- د کوټو د کونجونو نه تقويه کول په دېوالونو کي
- ۱۹- د يوه پور ستنو(پايو) نه کارونه، يو د بل د پاسه
- ۲۰- په ستنو کي د بېلابېلو قطرونو نه استفاده کول
- ۲۱- د چټ د لرگيو يا دستکو تر مينځ نه کلکونه
- ۲۲- د لرگيو د پاسه د لرگيو او يا شر نه کلکونه
- ۲۳- په چټ کي د اوږدو او لنډو لرگيو نه کار اخيسته
- ۲۴- په چټ کي يوه خوا(سمت) ته بار ډېرونه
- ۲۵- په مودو، مودو کي د ودانۍ له پاره نه پاملرنه
- ۲۶- د ودانيو په جوړولو کي د ودانيزو انجنيرانو نه مشوري نه اخيسته
- ۲۷- د انجنيرۍ د نقشو نه درلودل
- ۲۸- د خاورۍ په اړه ، معلومات نه لرل
- ۲۹- د پوړونو پورته کول بي له مشوري څخه
- ۳۰- د عامه نه پوهاوي، حکومتي د ادارو او تلويزيونو له لاري

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانۍ انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ ولايت وروستۍ زلزلې ودانيو انځور

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستی زلزله
.....

د پای خبرې:

څرنګه چې خبر یاست د وري د میاشتې په لسمه نېټه د شپې یوولس بجې او اووه څلوېښت دقیقې، لمريز کال ۱۴۰۴ چې د عيسوي کال د اګست د میاشتې یو دېرشمې (د سپټمبر لمرۍ) نېټې سره سمون درلود، زلزلې د کونړ ولایت، ننگرهار او کابل ولایتونه یې ولرزاوول چې ژوروالی یې د ۸ نه تر ۱۰ کیلومتره ځمکې لاندې او مرکز یې د جلال آباد ښار د شمال ختیځ په ۲۷ کیلومتری کې و.

د دې زلزلې قوت د رېښتر ۵٫۵ درجې او د ځینو رسنډو اطلاع پر بنسټ ۶ درجې وو، چې په کونړ او د جلال آباد ځینو سیمو ودانیو ته یې خورا ډېر زیانونه ورسول.

دې زلزلې د ودانیو ویجاړېدو (ورانېدو) پر سېره، مالي لګښتونو، خورا ډېر انساني تلفات هم درلودل چې د ځینو مطبوعاتو د ویناوو پر بنسټ د مړو شمېر تر ۱۴۵۷ او ټپیانو شمېر تر ۳۳۹۴ کسانو هم ډېر وو، مګر څلور ورځې وروسته د زلزلې نه د امارتې مرستیال ویاند ښاغلي حمدالله فطرت په وینا د مړو شمېر ۲۲۱۷ او د ټپیانو شمېر تر ۴۰۰۰ کسانو (نفر) و هم ډېر وو.

دا زلزله د افغانستان پلازموینه (پایتخت) کابل او همدا راز د پاکستان پلازموینه (پایتخت) اسلام آباد کې احساس شوې او یا یاد ښارونه یې لرزولي دي، همدا راز دا زلزلې ۵ پس لرزې هم درلودې چې یوه یې خورا قوي او د رېښتر ۵٫۲ درجې د امریکا د زلزلې سنجوني مرکز (USGS) له خوا ثبت شوې وه، داسې لږ ژورې (کم عمقه) زلزلې تل د وړانیو او ویجاړیو سبب ګرځي.

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

څرنګه چې پوهېږو کلي والي معماري د وخت په تېرېدو سره د یوه نسل نه، بل نسل ته په مېراث پاتې شوې ده او د کمزوره اقتصاد له وجې دومره رشد یې نه دی کړی چې ودانۍ د عصري او انجنیري علومو پر بنسټ د محلي ودانیزو توکو (موادو) په پام کې نیولو سره ډېزاین او تجربه لرونکو ساحوی انجنیرانو له خوا د هغو نقشو پلي کولو کې ونډه واخلي.

دا ودانۍ د محلي، ارزانه ودانیزو تومو (موادو) کوم چې په نږدې سیمو کې په پراخه توګه (اندازه) پیدایښت لري، د ځینو مشرانو او کلي والي خټګرو نظریاتو په پام کې نیولو سره جوړې شوې دي، د انجنیري په لحاظ د ډېرو تېروتنو (اشتباهاتو) سره جوړې شوې دي.

د دې ودانیو بڼه او بدو ټکو ته په پورته چوپړو کې پوره معلومات ورکړ شوي او دلته یادونه یې تکرار او لوستل یې د وخت ضایعه بولم، بلکه غوره بولم چې پر نورو راتول شویو معلوماتو رڼا واچوم کوم چې په سیمې کې تر سره شوي یا هم په راتلونکي کې تر سره کېږي.

د ځینو معلومات پر بنسټ په سیمې کې نه معمول، نه آشنا او نسبتاً قیمتي موادو کوم چې د ښاراتو معمارۍ سره تړون لري یادو سیمو ته وړل شوي او د هغو څخه ودانۍ د هغو کسانو له پاره کوم چې کورونه یې په یادي زلزلې کې نږدېلي یا وچار شوي دي.

دا مواد سمټي خښتي یا سمټي بلوکونه، سمټ، ګاډرې، پخي خښتي، د غره ډبرې (د غره تیرې) اوداسې نور مواد لکه ایزوګام او ځادري اسپونو بام ناوې هم ګډ (شامل) دي.

دا مواد لاندې منفي اغېزې لري:

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستی زلزله
.....

۱- د نورو سیمې پاتې خلکو، کوم چې په سونتي (سنتي) ودانیو کې ژوند کوي روحیه کمزوري کول (ورانول، خرابول) او هغوی ته سوچ (سودا، تشویش) را منځته کول.

۲- د ښاري ودانیز توکو (موادو) په کلیو او باندو کې رواج کول .

۳- د سنتي (د پلارونو نه پاتې) معمارۍ کمزوره کول او په اوږد مهاله توګه له منځه وړل.

غوره دا بولم چې د ښاري موادو لېږد دې ودرول شي او په عوض کې دې د بدو، منفي او ورانو ټکو په اصلاح کونه کې دې ټول خلک د انجنيرانو په ملتیا اصلاحات راوړل شي او د خلکو یا عامه پوهاوي له پاره دې د کور جوړونې او ښار جوړونې وزارت له خوا د سیمې او محلي ودانیز توکو (موادو) په پام کې نیونې سره څو ډوله اقتصادي نخشې (نقشې) جوړې او خلکو ته په وړیا توګه ورکړل شي، همدا راز د هغوی سره د تجربه لرونکو انجنيرانو په ملتیا سره په جوړونه کې ونډه واخیستل شي او دا پروسه دې د اړونده ښاروالیو، ملي ټلويزيون او نورو محلي ټلوېزيونونو په مرسته د عامه پوهاوی او رواج له پاره ښکلي برنامې جوړې شي.

په دغو پړنامو کې په پراخه توګه د ښو او بدو ټکو په تشریح کولو سره پر ګټو او زیانونو معلومات وړاندې کړل شي، تر څو په راتلونکې کې د ښاري معمارۍ او غیر اقتصادي ودانیز توکو (موادو) مخه ونیول شي او دا راز سونتي (سنتي) معماري به لا ښکلي او راتلونکو نوي نسلونو ته د اصلاحاتو سره، پاتې شي.

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

سرچينه:

سيمه بخي خبرني (ميداني تحقيقات)

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستی زلزله
.....

د چاپ شويو کتابونو لیست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
۵. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهر و)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چې قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مډرنه جوما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچین (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

- (جلد اول)
۳۹. برف ها آب ميشود
۴۰. رسم و تخنيک (گامی به سوی دنيای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بودا بنکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پیل
۴۵. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
- (جلد دوم)
۴۷. د شپېلۍ مينه (مه ينه) په کچه گړۍ کې (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مينه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د يوې بڼونکې مینان په يوه ټولگي کې (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گري ماما مينه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کې ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بې زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کې تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
- (جلد سوم)
۵۹. سیدو او عیدو - د کوشنیوالي خواږه ملگري (پښتو ناول)

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

۶۰. د يوې مياشتې **ناوې** (پښتو ناول)
۶۱. دڅاڅکو هار (د يوه سړی لنډې کيسې)
۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانۍ)
۶۳. کوشنۍ سوداگره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - **بي بي مهر**
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۶۶. دارونکی سېلاب (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانيو جوماتونو **توپير** د نن سره
۶۹. د مور **وژونکی (قاتل)**، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دينی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونی **ملا** (پښتو ناول)
۷۳. **خوان شهيد** (پښتو ناول)
۷۴. **توده برستن** (پښتو ناول)
۷۵. نورک اکا (پښتو ناول)
۷۶. غریبک (پښتو ناول)
۷۷. د ژوند **خوږې** او **ترڅې** (پښتو ناول)
۷۸. الماء [ديارلس کلنه فلسطينی انجلۍ تر نږدې ودانۍ (پښتو ناول)]
۷۹. مجموعه از دروس دينی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۸۰. ادبي لښتې / چوب ادبی
۸۱. د ښاروالۍ کارېگر (پښتو ناول)
۸۲. د خاورو لاندې ښار (د عينک مسو کان ته څېرمه)
۸۳. شهرۍ زیر خاک (نزدیک معدن مس عينک)

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

۸۴. ساختمان های کانتینری
۸۵. کانتینري ودانۍ
۸۶. Architecture of Buddhist temple in Kabul city
۸۷. ښکلي هوسی (پښتو کیسه)
۸۸. خړه بیزو (پښتو کیسه)
۸۹. سور تنور (پښتو ناول)
۹۰. سپین کارغه (پښتو داستان)
۹۱. لېونی لېوه (پښتو داستان)
۹۲. بندي مرغه (پښتو داستان)
۹۳. بي وخته سپلاډ (پښتو ناول)
۹۴. ملا نصرالدین سره د دوکي پایله (پښتو ناول)
۹۵. د پوی بهلول غوره پرېکړه (پښتو داستان)
۹۶. د کابل ښار لمړي گمرک اداري ودانۍ معماري
۹۷. **ناکامه مینه** (پښتو ناول)
۹۸. سنگلاخ دره او معماري
۹۹. عشق در کانتینر ها (ناول به زبان دری)
۱۰۰. مادل اندازه گیری اسلامی
۱۰۱. په گاونډ هېواد کې **زړه** بایلل (پښتو ناول)
۱۰۲. بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان - جلد اول
۱۰۳. منار های غزنی - گذشته و حال
۱۰۴. توري چشمي (عينکي) پښتو ناول
۱۰۵. د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا
۱۰۶. د یوې شپې ناوې (بهرنۍ پښتو ناول)
۱۰۷. ښکلا (پښتو ناول)
۱۰۸. د نارنج غونډۍ
۱۰۹. د چوکي دهقان (بزگر، کروندگر)
۱۱۰. مشت نمونه خروار

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

- ۱۱۱. قلعه برگد عبدالاحمد خان
- ۱۱۲. قلعه بلند کلوله پشته
- ۱۱۳. منار غزنی الهامی برای منار جام
- ۱۱۴. د افغانستان تاریخي کلاگانو ته، یوه لنډه کتنه
- ۱۱۵. د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستۍ زلزله
.....

د کار لاندې کتابونو لیست

۱. هنر خطاطی و میناتورۍ در مراد خانی
۲. هنر کلالي در مرادخانی
۳. بي وخته باران
۴. د ژوند پای

د کونړ (کنړ) کلي والي ودانۍ او وروستی زلزله
.....

د وخت او امکان په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Kunar velligence Buildings and the Recent Earthquake

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library